

Undersökning med slagsida

Leif Engh har gjort en undersökning av vattenletningsmetoder på Gotland. (Detektering av underjordiska vatten drag på Gotland - Test av tre geofysiska metoder (slingram, VLF, georadar) samt biofysisk metod (slagruta). Lunds Univ Naturgeogr Inst, Rapporten och Notiser 55, 1983).

I Gotlands kalkberggrund finns det underjordiska vattendrag som kan kallas vattenådror, vilken term inte passar i områden där vattnet rör sig i flacka skikt av porösa jordarter. De positiva resultat som han fått med rutgångare blir dubiösa när man granskar rapporten.

Fig 7 och 8 i rapporten visar mätprofilerna i Lummelunda, den ena på en karta över området, den andra på en karta över Lummelundagrottan. Avstånden mellan profilerna är olika på de två kartorna; felen kan max uppgå till c:a 40 m - i fig 7 är avståndet mellan begynnelsepunkterna för profilerna J och H c:a 70 m men i fig 8 är det bara 30 m. Man undrar var mätningarna egentligen har utförts. Fig 13 visar ett rosdiagram över 152 föreslagna vattenådror; jag får dem bara till 142 i diagrammet.

Kapitlet "Magnetiska märesultat kontra rutgångarnas utslag" är förvirrande. Han skriver bl a att fastän rinnande vatten inte påverkar det magnetiska fältet med mera än 10^{-3} gamma kan förhållandet ändå vara av intresse då rutgångare mestadels tar ut brunnar i jordlager. Hur någon kan märka en anomali på 0.001 gamma när variationerna i ett så lugnt område som Gotland är på 10- eller 100-tals gamma och i urbergsområden ännu större, förstår jag inte. Slutligen skri-

ver Engh om profilen Lummelunda A att rutgångarna fick många kraftiga utslag som måhända hade samband med de tätliggande förändringarna i fältstyrkan. Diagrammet i fig 15 skall enligt honom visa en tydlig gruppering som tenderar att följa gammakurvans rytm. Någon dylik tendens kan jag inte ens med god vilja se i diagrammet.

En undersökning med så här grava fel och med en mängd lösa ändar och frågetecken, vilka jag här inte kan gå in på, saknar helt bevisvärde. Det behövs betydligt seriösare undersökningar för att avgöra slagrutans värde som vattenletningsinstrument. Som ett komiskt men betecknande fel i litteraturförteckningen kan nämnas att prof. Rudyard Frietsch figurerar där under namnet "F. Rudyard!"

Nils Edelman

TYNGDLÖS YOGA

Ledande personer inom TM (transcendental meditation) påstår ofta att man kan lära sig levitera (flyga) genom meditation, och visar även foton på svävande medlemmar. Enligt kritiker sker levitationen genom att man sitter på en studsatta och gungar tills man lättar i korta flygturer. Nu har emellertid en meditatör verkligen lyckats bli tyngdlös. På en sovjetisk rymdfärd i april deltog nämligen en indier som flitigt utövat yoga och som också skulle prova att meditera i rymden.

SJ